

ENERGIE ȘI BIOMASĂ

Cuprins

- *Raionul Leova va avea 16 noi centrale termice pe biomasă și un serviciu de gestionare a acestora*
- *Producătorii de biocombustibil vor fi obligați să probeze calitatea brichetelor și peletelor produse*
- *Jurnaliștii și comunicatorii din Republica Moldova descoperă experiența Austriei în valorificarea energiei din biomasă*
- *140.000 Euro acordați de Proiectul UE-PNUD „Energie și Biomasă” pentru fabrica de biogaz a Companiei Sudzucker*
- *18 inițiative de succes au fost premiate la Moldova Eco-Energetică, Gala premiilor în sectorul energiei regenerabile și eficienței energetice*
- *Campionii Moldova Eco-Energetica, ediția 2013*
- *Istории de succes*

№13

Noiembrie-Decembrie 2013

Proiectul Energie și Biomasă în Moldova Buletin electronic

Proiectul Energie și Biomasă în Moldova

Acest proiect este finanțat de Uniunea Europeană și co-finanțat, implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare.

MOLDOVA ECO-ENERGETICĂ

Gala premiilor, 6 decembrie 2013

Sărbători fericite, pline de pace și înțelegere vă dorim! Să fim mai buni, generoși și curajoși! Să îndrăznim să visăm și să credem în magia sărbătorilor de iarnă! La Mulți Ani!

Cu drag,
echipa Proiectului Energie și Biomasă în Moldova

ȘTIRI PROIECT

RAIONUL LEOVA VA AVEA 16 NOI CENTRALE TERMICE PE BIOMASĂ ȘI UN SERVICIU DE GESTIUNARE A ACESTORA

Construcția a 16 noi centrale termice pe biomasă în raionul Leova și crearea, în premieră pentru Republica Moldova, a unui serviciu de gestionare a centralelor pe bioenergie sunt câteva din prevederile Acordului de Parteneriat Public Privat semnat pe 18 Decembrie de către Consiliul Raional Leova și de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare.

Crearea unui serviciu de gestiune a centralelor termice pe biomasă este una din inițiativele Proiectului UE-PNUD „Energie și Biomasă” menite să creeze o piață sigură de servicii integrate în sectorul bioenergetic. Investiția Proiectului „Energie și Biomasă” în crearea Parteneriatului Public-Privat în raionul Leova este de 100.000 Euro, bani proveniți din fonduri europene, investiția agentului economic selectat urmând a fi de minim 6 mln. lei (350.000 Euro).

„Este o experiență premieră pentru raionul Leova în realizarea unui parteneriat public privat dintre APL de nivelul doi și un agent economic. Ne bucurăm că vom fi primul raion din Republica Moldova ce va dezvolta infrastructura termoenergetică din surse de biomasă creând servicii integrate de gestionare a acestora. Ne dorim ca modelul nostru să inspire alte raioane să ne preia exemplul”, a declarat Eufrosinia Grețu, președintele raionului Leova.

Consiliul Raional Leova urmează să lanseze în această săptămână tenderul de selectare a agentului economic, parte al Parteneriatului Public Privat, perioada de depunere a dosarelor fiind de 60 de zile din momentul publicării în Monitorul Oficial. Agentul economic selectat urmează să investească cel puțin 350.000 Euro în construcția a 16 centrale termice de ardere a peletelor, să le asigure pe acestea, precum și pe cele 5 existente, cu biocombustibil de calitate și să angajeze operatori ce vor gestiona aceste centrale termice pe biomasă.

Centralele termice vor fi proprietatea Consiliului raional Leova și vor fi transmise în gestiune agentului economic selectat pe o perioadă de 11 ani.

Modelul de Parteneriat Public Privat ce va fi lansat în Leova își propune să fie un exemplu de succes în crearea serviciilor integrate de gestionare a centralelor termice ce includ construcția acestora, asigurarea cu biocombustibil și operarea lor.

„Sunt convinsă că acest exemplu va servi drept model de replicare pentru alte raioane. Sperăm că în doar câțiva ani, piața locală a serviciilor de gestionare a centralelor termice pe biomasă se va dezvolta fapt ce va rezulta în furnizarea sigură a agentului termic pe bază de biomasă pentru instituțiile publice, precum și în crearea de noi locuri de muncă, dezvoltarea de noi afaceri și, nu în ultimul rând, în protecția mediului ambiant”, a declarat Narine Sahakyan, reprezentant permanent adjunct PNUD Moldova.

Raionul Leova a fost selectat să piloteze un asemenea model de Parteneriat Public Privat în urma unui tender public la care au participat 13 raioane cu 15 propuneri de proiecte. Ofertele au trecut două etape de evaluare: evaluarea dosarului și evaluarea în teren a primilor trei finaliști.

PRODUCĂTORII DE BIOCMBUSTIBIL VOR FI OBLIGAȚI SĂ PROBEZE CALITATEA BRICHETELOR ȘI PELETELOR PRODUSE

Producătorii de brichete și pelete vor fi obligați să certifice calitatea biocombustibilului produs. Guvernul a aprobat în ședința din pe 4 decembrie o hotărâre prin care obligă etichetarea biocombustibililor solizi produși în Republica Moldova.

Producătorii de biocombustibili vor trebui să indice pe etichetele produselor comercializate originea și sursa de obținere, inclusiv caracteristicile privind

aditivii, azotul, sulful, clorul, dar și caracteristicile cenușii după ardere.

„Regulamentul cu privire la biocombustibilul solid a fost elaborat astfel încât consumatorul final să cunoască ce capacitate calorică are un anumit tip de biocombustibil. De asemenea, costurile brichetelor și peletelor vor varia în funcție de calitatea și, respectiv, capacitatea calorică a acestora”, a declarat Viceministrul Economiei, Tudor Copaci.

Regulamentul cu privire la biocombustibilul solid stipulează cerințele esențiale de calitate, caracteristicile tehnice, precum și regulile de plasare pe piață a produselor, de supraveghere a pieței și evaluarea conformității. Certificarea obligatorie a biocombustibililor solizi are loc la inițiativa comună a Proiectului UE-PNUD „Energie și Biomasă”, a Agenției pentru Eficiență Energetică, Ministerului Economiei și vine ca răspuns la necesitatea de a asigura buna funcționare a centralelor termice pe biocombustibil instalate în școli, grădinițe în cadrul proiectului.

„Durabilitatea investițiilor făcute de Proiectul UE-PNUD „Energie și Biomasă” depinde de aplicarea în practică a acestui regulament. Instalăm centrale termice moderne pe biomasă, venim cu tehnologii noi în școlile, grădinițele, centrele comunitare din satele Republicii Moldova. Centralele termice pe biomasă funcționează eficient și sigur atunci când este utilizat combustibil de calitate și în corespundere cu tipul de cazan instalat”, afirmă Nicolae Zaharia, expert în dezvoltarea afacerilor în cadrul Proiectului UE-PNUD „Energie și Biomasă”. În acest sezon de încălzire, deja 100 de instituții publice rurale au instalate centrale de încălzire cu biomasă, investiții asigurate din fonduri europene.

Certificarea biocombustibililor solizi va fi obligatorie începând cu 1 ianuarie 2015. Ea va fi obligatorie pentru toți producătorii de combustibil din biomasă solidă.

În ultimii doi ani, numărul producătorilor de brichete și pelete a crescut de 10 ori, ajungând la 65. Producătorii existenți de biocombustibil solid din biomasă dețin o capacitate totală anuală de producție de 120 de mii de tone. Această capacitate depășește de cca patru ori necesitățile curente ale centralelor termice pe bază de biomasă instalate în instituțiile publice cu sprijinul financiar al Proiectului UE-PNUD „Energie și Biomasă”.

JURNALIȘTII ȘI COMUNICATORII DIN REPUBLICA MOLDOVA DESCOPERĂ EXPERIENȚA AUSTRIEI ÎN VALORIFICAREA ENERGIEI DIN BIOMASĂ

Un grup de jurnaliști și comunicatori din Republica Moldova au cunoscut experiența Austriei în utilizarea energiei regenerabile. În perioada 16-21 decembrie, 13 jurnaliști și comunicatori au vizitat locații/proiecte de succes de utilizare și producere a energiei din biomasă, precum și au avut întâlniri cu instituțiile mass media, ONG-urile active în sector, precum și cu reprezentanții Agenției austriece pentru Energetică.

Scopul vizitei a fost de a cunoaște experiența Austriei în utilizarea energiei din biomasă și a altor surse de energie regenerabilă, precum și experiența mass media în desfășurarea campaniilor de promovare a energiei regenerabile, impactul acestora asupra opiniei publice.

Timp de 5 zile jurnaliștii au vizitat întreprinderi ce produc biocombustibil solid, companii ce produc cazane de ardere a combustibilului din biomasă, localități ce utilizează masiv energia produsă din surse regenerabile.

Austria este una din țările lider în producerea și consumul de energie din surse regenerabile. 32% din toată energia consumată în Austria este din surse regenerabile, 58% din aceasta revenind energiei din biomasă.

Vizita de studiu a fost finanțată de Proiectul UE-PNUD „Energie și Biomasă” și co-finanțată de Organizația Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Industrială (UNIDO) și de Fondul Global de Mediu (GEF).

140.000 EURO ACORDAȚI DE PROIECTUL UE-PNUD „ENERGIE ȘI BIOMASĂ” PENTRU FABRICA DE BIOGAZ A COMPANIEI SUDZUCKER

Acordul de grant acordat Companiei Sūd Zucker pentru implementarea tehnologiilor de cogenerare a fost semnat pe 10 decembrie de către Alexander Koss, speaker-ul Comitetului de Conducere „Sūd Zucker Moldova” SA și Mihai Stratan, Directorul Agenției pentru Eficiență Energetică.

Grantul acordat Sūd Zucker este în valoare de 140.000 Euro și va fi utilizat pentru procurarea echipamentului de cogenerare. Fondurile sunt alocate de Proiectul UE-PNUD „Energie și Biomasă”, procesul de evaluare și selectare fiind realizat sub egida Agenției pentru Eficiență Energetică ce a asigurat partea de expertiză și transparență.

„Economia națională este dependentă de importul surselor energetice, de aceea promovarea energiei din surse regenerabile, măsurile de eficiență energetică stau la baza planului nostru de acțiuni cu privire la micșorarea importului și micșorarea consumului de energie. Semnarea Acordului de Grant cu Sūd Zucker Moldova reprezintă o acțiune binevenită și servește ca demn exemplu pentru celelalte companii”, a declarat Domnul Tudor Copaci, Viceministrul Economiei, prezent la eveniment.

„Este rezultatul unei competiții deschise la care au participat cinci companii din sectorul agro-industrial. Vom veni cu informații pentru persoanele doritoare de a investi în acest sector, relativ nou pentru Republica Moldova”, a menționat Domnul Mihai Stratan, directorul Agenției pentru Eficiență Energetică.

„Suntem onorați să fim parte al acestui proiect. Din 1999, anul în care compania Sūd Zucker a preluat fabricile de zahăr, până în prezent am redus consumul de energie cu circa 50 la sută. Fabrica de biogaz este următorul pas în această direcție ce ne va ajuta să reducem considerabil consumul de păcură. Or, prețul acesteia a crescut de zece ori în ultimii 14 anii”, a spus Octavian Armașu, membru al Comitetului de Conducere Sūd Zucker.

Construcția fabricii de biogaz reprezintă pentru companie o metodă eficientă de utilizare a deșeurilor organice obținute de pe urma prelucrării sfeclii de zahăr. Stația va produce energie electrică, care în mare parte va fi furnizată către alți consumatori și substanțial va reduce consumul de gaz natural.

Fondurile sunt alocate de Proiectul UE-PNUD „Energie și Biomasă”, procesul de evaluare și selectare fiind realizat sub egida Agenției pentru Eficiență Energetică ce a asigurat partea de expertiză și transparență.

18 INIȚIATIVE DE SUCCES AU FOST PREMIATE LA MOLDOVA ECO-ENERGETICĂ, GALA PREMIILOR ÎN SECTORUL ENERGIEI REGENERABILE ȘI EFICIENȚEI ENERGETICE

18 inițiative de succes de utilizare și promovare a energiei regenerabile și eficienței energetice au fost premiate la Gala Moldova Eco-Energetică, ediția 2013, eveniment ce a avut loc în seara zilei de 6 Decembrie, la Teatrul Mihai Eminescu. Peste 300 de invitați, reprezentanți ai conducerii de vârf a Republicii Moldova, miniștri, ambasadori, reprezentanți ai organizațiilor internaționale, sectorului privat, mediului academic și societății civile au participat la eveniment.

„Ne-am pus drept sarcină să ne aliniem la standardele Uniunii Europene. În acest sens, am aderat la Comunitatea Energetică și intenționăm să beneficiem de calitatea de membru a unei Piețe Energetice Europene integrate. Producerea surselor regenerabile va aduce multiple beneficii cetățenilor, precum surse de venit adiționale, noi locuri de muncă, un confort termic sporit și reducerea impactului nociv asupra mediului înconjurător”, a declarat Iurie Leancă, Prim-Ministru al Republicii Moldova.

60 de dosare depuse la Moldova Eco Energetică, ediția 2013, au concurat pentru titulatura de Cel Mai Bun Proiect în utilizarea sau promovarea surselor de energie regenerabilă și eficiență energetică. Dosarele au fost depuse de persoane fizice, instituții publice, companii private, mass media și ONG-uri în perioada activă a concursului: 5 iunie - 20 septembrie.

Dosarele înscrise în competiție au fost examinate în trei etape:

1. examinarea de către panelurile de evaluare a dosarelor depuse,
2. vizita de verificare în teren
3. decizia Consiliului de Coordonare.

18 finaliști - persoane fizice, întreprinderi, instituții publice, ONG-uri - au fost desemnați câștigătorii ediției 2013:

„Uniunea Europeană este încântată să sprijine a treia ediție a competiției și ceremoniei de premiere Moldova Eco-Energetică. Sporirea măsurilor de eficiență energetică și dezvoltarea sectorului energiei regenerabile sunt priorități cheie în sprijinul acordat de Uniunea Europeană Republicii Moldova. Acest proces de reforme necesită participarea activă a tuturor actorilor din Republica Moldova pentru a deveni unul de adevărat succes. Vreau să felicit toți participanții Competiției Moldova Eco-Energetică care au realizat inițiative și proiecte de succes”, a declarat Pirkka Tapiola, șeful Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova.

Moldova Eco-Energetică este cel mai mare concurs de premiere a inițiativelor de succes în sectorul energiei regenerabile și eficienței energetice. Moldova Eco Energetică este organizată de Ministerul Economiei și Agenția pentru Eficiență Energetică, în parteneriat cu Proiectul Energie și Biomasă din Moldova, finanțat de Uniunea Europeană și co-finanțat, implementat de PNUD Moldova.

„Vreau să îi felicit pe toți cu ocazia celei de-a treia ediție Moldova Eco-Energetică, timp scurt în care aceasta a reușit să devină eveniment de rezonanță ce adună toți actorii cheie din sector, incluzând reprezentanți ai Guvernului, sectorului privat, mediului academic, societății civile și a partenerilor de dezvoltare”, susține Nicola Harrington-Buhay, reprezentant rezident PNUD Moldova.

Competiția Moldova Eco Energetică pentru 2014 va fi lansată în prima jumătate a anului viitor.

funcție de biocombustibilul utilizat: centrale termice pe paie balotate, centrale termice pe brichete, pe pelete și combinate.

Îndrumarul este recomandat în egală măsură managerilor instituțiilor publice în scopul asigurării eficienței maxime a sistemelor de încălzire și a confortului termic în perioada rece a anului. Îndrumarul este produs în limbile română și rusă.

ENERGETICĂ

decembrie 2013

CAMPIONII MOLDOVA ECO-ENERGETICĂ, EDIȚIA 2013:

CEL MAI BUN PROIECT ÎN ENERGIA SOLARĂ: Fotovoltaică

Boris Grama
din s. Hârtopul
Mic, Criuleni

Boris Grama a făcut o înțelegere cu soarele, care zi de zi acceptă să-și împartă lumina, iar gospodarul să o transforme în energie electrică. Intermediarii sunt cele douăsprezece panouri așezate pe acoperișul casei. Lunar, Boris Grama livrează în rețeaua națională peste 260 de kWh, fiind astfel un promotor al utilizării eficiente a energiei solare. Istoria lui Boris Grama poate fi accesată aici:

www.youtube.com/watch?v=-7AIJ7f3RDU

**Institutul
Oncologic,
Chișinău**

Grație sistemului fotovoltaic, adică a panourilor solare instalate pe teritoriul instituției, 30 la sută din necesarul energetic al spitalului este asigurat de soare. Pe lângă economiile anuale de 375.000 kWh, Institutul Oncologic nu mai aruncă în aer anual 132 tone de CO₂: www.youtube.com/watch?v=h6oqHlq3qI0

CEL MAI BUN PROIECT ÎN ENERGIA SOLARĂ: Termică

**Regia
Autosalubritate**

“mătură” nu doar străzile capitalei, dar și emisiile de carbon din aer. Din 2001, pentru o jumătate de an, panourile solare de pe teritoriul instituției asigură personalul cu apă caldă. Instituția a reușit să-și recupereze investiția, economisind 204 mii lei pe parcursul celor 12 ani: www.youtube.com/watch?v=54OqGNjKXyI

CEL MAI BUN PROIECT ÎN ENERGIA EOLIANĂ

**Anton Port,
s. Popeasca,
rl Ștefan Vodă**

Nu scoate niciun ban din buzunar, deci entuziasmul poate produce energie electrică și căldură. Cu ajutorul calculelor de-o viață, Anton Port a reușit, cum spune el, să privatizeze Soarele, Ploaia și Vântul: www.youtube.com/watch?v=ERPxr7-cGKc

CEL MAI BUN PROIECT ÎN ENERGIA GEOTERMALĂ

**Liceul Elimul
Nou & Modern
Term**

Din 2009, Liceul se încălzește, metaforic vorbind, din pământ. Instalațiile geotermale asigură instituția cu căldură pe timp de iarnă. Este prima instituție școlară din țară care a realizat un proiect de energie geotermală și înregistrează anual economii de 36 mii lei: www.youtube.com/watch?v=Xi-g3xJSEkq

CEL MAI BUN PROIECT ÎN BIOENERGIE: Producerea Biocombustibililor Solizi

SG Green Farm

Compania a hotărât să nu mai calce energia în picioare. Angajații ei produc brichete din biomasă. Investiția în lansarea liniei moderne de brichetare a fost de peste 3 mln lei și a condus la crearea a 17 noi locuri de muncă permanente și alte 15 -17 sezoniere: www.youtube.com/watch?v=NS7yBJqDPA0

CEL MAI BUN PROIECT ÎN BIOENERGIE: Producerea Biocombustibililor Lichizi

SC Junicart-Com

A găsit o soluție pentru pneurile uzate, care sunt transformate în biocombustibil. Gazul și uleiul de piroliza este folosit pentru încălzirea încăperilor industriale, cablurile de oțel sunt reciclate, iar carbonul este folosit pe post de combustibil solid: www.youtube.com/watch?v=vqNPkmN9Bqw

CEL MAI BUN PROIECT ÎN BIOENERGIE: Producerea Biocombustibililor Gazoși

Sudzucker-Moldova

Deșeurile rămase după producerea zahărului sunt perfecte pentru a genera energie termică pentru încălzirea clădirilor întreprinderii, energie electrică pentru consum propriu, dar și livrare în rețeaua națională: www.youtube.com/watch?v=BvOs2jxTU_o

Tevas Grup

Până în 2023, compania și-a propus să polueze mai puțin mediul înconjurător și să găsească o menire pentru gazul emanat din deșeuri, creând, totodată, noi locuri de muncă. Cu o investiție de 14 mln lei, compania vrea să transforme deșeurile de la gunoiștea din Țânțăreni în energie: www.youtube.com/watch?v=P68q0UXgkzs

CEL MAI BUN PROIECT ÎN BIOENERGIE: : Producerea Energiei Termice

Polimer Gaz Conducte

A găsit rețeta profitului ecologic și sănătos: o seră de legume construită inteligent, astfel încât să conserve energia termică. Ingredientele? Căldura soarelui și energia pământului ne oferă legume ecologice, mai ieftine și cel mai important - Made in Moldova: www.youtube.com/watch?v=K2YPPy-nlno

Primăria s. Dumbrăvița, rl Sângerei

Cei aproape 900 de copii, profesori și educatori din satul Dumbrăvița, raionul Sângerei, au căldură iarna ca vara. Căldura a venit de la noua centrală termică pe biomasă, instalată la școală și grădiniță: www.youtube.com/watch?v=XmcUWKc4PFw

CEL MAI BUN PROIECT ÎN BIOENERGIE: Tehnologii aferente producerii de bioenergie

Moldagrotehnica

Întreprinderea Moldagrotehnica este singurul producător de cazane pe biomasă din țară. Mai mult, de trei ani întreaga întreprindere se încălzește cu bioenergie de la cazanele produse de ei. Aceste instalații termice sunt ecologice, au regim de funcționare autonom și pot fi exploatate pe termen îndelungat:

www.youtube.com/watch?v=2AxQKGIQHFQ

CEL MAI BUN PROIECT DE EFICIENȚĂ ENERGETICĂ: În sectorul construcții/servicii

Linella SRL & Dina Cociug SRL

Din 2006, rețeaua de magazine Linella nu mai face risipă de energie termică, ci i-au găsit un nou rost. Căldura degajată de centralele frigorifice este folosită pentru încălzirea încăperilor pe timp de iarnă și prepararea apei calde menajere:

www.youtube.com/watch?v=CyF3aXGPvAE

CEL MAI BUN PROIECT DE EFICIENȚĂ ENERGETICĂ: În sectorul public

Comuna Tătărauca Veche, rî Soroca

Pe teritoriul comunei din care fac parte șase sate, au fost instalate peste 300 de corpuri de iluminat stradal, bazate pe tehnologia LED. Comuna Tătărauca se poate lăuda că a devenit un simbol al "iluminismului" stradal:

<http://www.youtube.com/watch?v=MwSjrEN0Fik&feature=youtu.be>

CEA MAI BUNĂ INIȚIATIVĂ DE COMUNICARE

FurioSnails

Primul concert alimentat de energie solară în Republica Moldova - „Sun Dă-i Fest” a fost organizat în 2013 în Chișinău. Eveniment în aer liber, cu expoziții dedicate energiei regenerabile și protecției mediului ambiant: www.youtube.com/watch?v=ToNqL5g1gl4

CEA MAI BUNĂ INIȚIATIVĂ EDUCAȚIONALĂ

Institutul de Formare Continuă

Circa 6000 de copii știu cum să valorifice sursele regenerabile de energie și cunosc secretul economisirii consumului de energie. Ei au studiat energia regenerabilă într-o manieră modernă. Cei mai activi participă la tabăra de vară „Energel”:

www.youtube.com/watch?v=hCL53Pt4Sto

CEA MAI BUNĂ INIȚIATIVĂ A TINERILOR

Cercul Tinerilor Inventatori

Peste 3 mii de elevi, profesori și părinți din țară au fost instruiți despre beneficiile energiei curate. Ion Cozma și colegii săi le vorbesc elevilor despre eficiența energetică și realizează proiecte prin care demonstrează că energia poate fi și ieftină, și ecologică: www.youtube.com/watch?v=bNxGuyBlv9I

PREMIUL SPECIAL

Europlast Grup

A învățat să economisească energie din energie. Instalând mai multe convertizoare, compania obține o economie de 30 la sută a energiei. Investiția de peste 300 mii lei contribuie și la reducerea emisiilor de CO2 cu 64 tone per an: <http://www.youtube.com/watch?v=3bMesW2eMSs>

ISTORII DE SUCCES

O FEMEIE EFICIENTĂ ENERGETIC

Copleșită de griji cotidiene, nevoită să facă față provocărilor de a fi mamă a doi copii și soție exemplară, Ludmila Abramciuc, din mun. Bălți, își lasă interlocutorii cu ochii cât cepele atunci când anunță că din 2008 găsește timp și energie să conducă o companie de producere a brichetelor din biomasă.

Greutăți? Au fost multe, recunoaște femeia, însă a reușit să le înfrunte cu eleganță. O provocare a fost să le demonstreze partenerilor de afaceri că poate fi bună nu doar la bucătărie, dar și în fruntea unei companii, „Ecobricheta” SRL, care activează într-un sector dominat în mare parte de bărbați – cel de eficiență energetică.

„La început partenerii de afaceri și chiar subalternii mă priveau cu o oarecare neîncredere. Probabil puneau la îndoială faptul că mă voi descurca în domeniul eficienței energetice, un domeniu în care întâlnești mai mulți bărbați decât femei. Îndoielile lor s-au spulberat însă când au înțeles că stau de vorbă cu un profesionist. De fapt, ca să știu cum să conduc această companie am lucrat ani în șir cu utilajele de reciclare, deci știu cum funcționează sistemul din interior. De asemenea, mă

mândresc cu faptul că am reușit să deschid și 15 noi locuri de muncă”, cu mândrie explică Ludmila Abramciuc.

Mai în glumă, mai în serios, patroana companiei „Ecobricheta” SRL se arată convinsă că în domeniul energiei regenerabile trebuie să activeze cât mai multe femei:

„Doar așa va fi curățenie în țară. Nimic nu trebuie să se arunce, totul trebuie să fie reciclat. Ba mai mult, cred că întreprinderile de reciclare trebuie să fie conduse de femei, care sunt din fire economicoase. Sincer, chiar aș prefera să am în subordinea mea mai multe doamne, ele sunt mult mai responsabile și nu întârzie la muncă”, spune Ludmila Abramciuc.

În aspirațiile sale a fost susținută de soț și el patronul unei companii de reciclare a deșeurilor, celor nemetalice. De peste un deceniu compania „Junicart-Com” SRL, condusă de Ivan Damaschin, prelucrează cartonul, masa plastică, cauciucul sau materialele textile, și le transformă în ulei de piroliză, combustibil care poate fi utilizat ca agent termic.

În opinia omului de afaceri, deșeurile menajere nu reprezintă doar o sursă de miros neplăcut și poluare, cum cred mulți. Deșeurile, prelucrate corect, produc gaz lichefiat care poate fi utilizat ca agent termic. Până la apariția întreprinderii, spune patronul, deșeurile din mun. Bălți se îngropau la marginea orașului: „Aceste deșeuri care se acumula zi de zi se depozitau la Poligonul orașănesc, iar mai apoi se îngropau sau mai grav, se ardeau, deoarece nu exista alternativă. Din momentul destrămării Uniunii Sovietice deșeurile nu se recicla, ceea ce ducea la poluarea mediului. După ce

ne-am lansat în această direcție deja am început selectarea. Contra plată unele persoane particulare care doreau să câștige un ban în plus, colectau aceste deșeuri, noi le achiziționam și apoi le reciclăm.”

Ivan Damaschin recunoaște că își prezintă cu mândrie soția în fața partenerilor de: nu doar ca pe o consoartă excelentă, dar și ca o parteneră de afaceri de încredere.

Pentru că întreprinderile conduse de cei doi soți și-au demonstrat eficiența și durabilitatea pe piața energetică din Republica Moldova, de curând, au fost asistați de Agenția pentru Eficiență Energetică și proiectul „Energie și Biomasă” finanțat de Uniunea Europeană și realizat de PNUD Moldova, la procurarea în rate a unui utilaj performant pentru prelucrarea deșeurilor cerealiere și silvice (rumeguș de lemn, paie, coji de semințe) și transformarea lor în brichete pentru cazane pe biomasă. Oamenii de afaceri recunosc că fără susținerea proiectului nu și-ar fi permis achiziționarea unui utilaj prețului căruia depășește 300 mii lei. Astfel, cu ajutorul noii instalații, întreprinderea „Ecobricheta” SRL își va tripla producția de brichete. Dacă până în prezent, compania producea 90 de tone de brichete lunar, astăzi poate produce peste 300 de tone, suficient pentru a încălzi cinci școli și grădinițe pe timp de iarnă.

Asistenta financiară a proiectului Energie și Biomasă, în valoare de 1 milion de euro, vizează stimularea pieței de producere a combustibilului din biomasă în Republica Moldova și este destinat facilitării procurării în regim de leasing de către reprezentanții sectorului privat a unui vast sortiment de echipamente de balotare, tocare și producere a brichetelor și peleților din biomasă. Echipamentul este acordat în condiții avantajoase pe o perioadă de 3 ani, cu 0% comision, 0% dobândă și 0% TVA. În rezultatul

acțiunii de leasing, se estimează crearea de 200 – 250 noi locuri de muncă.

Eforturile oamenilor de afaceri Ivan Damaschin și Ludmila Abramciuc din Bălți au fost remarcate. Ei se numără în acest an printre cei mai buni promotori ai energiei regenerabile și au fost premiați în cadrul Galei „Moldova Eco-Energetică”, organizată de Agenția pentru Eficiență Energetică.

Prin astfel de programe, proiectul „Energie și Biomasă” speră să contribuie nu doar la obiectivul autorităților moldovene de a reduce dependența energetică a țării, dar și la cel de a promova cit mai activ participarea civică cât mai activ femeile în afaceri, explică Victoria Ignat, responsabilă de Promovarea egalității de gen în cadrul programului și specialistă în traininguri: *„Experiența proiectului „Energie și Biomasă” arată că în localitățile beneficiare, femeile sunt deosebit de active la nivel de comunitate, și participă intens la procesele de luare a deciziilor care privesc proiectele de încălzire cu biomasă. Ele sunt prezente în proporție de 56% din totalul numărului membrilor ce fac parte din Comitetele de Proiect la nivel de comunitate. Astfel, femeile lucrează cot la cot cu bărbații în pregătirea propunerilor de proiect privind încălzirea instituțiilor publice din comunitate cu biomasă, mobilizarea populației și colectarea contribuțiilor din partea comunității, cel puțin 15% din volumul investițiilor UE-PNUD. La fel, ne bucurăm ca mecanismul de leasing încurajează femeile antreprenor din Moldova să se lanseze sau să fortifice afaceri existente din domeniul producerii combustibililor ecologici”.*

Proiectul „Energie și Biomasă” finanțat de Uniunea Europeană și-a propus ca până la finele lui 2014 să conecteze cel puțin 130 de grădinițe, școli și centre comunitare din țară la sisteme de încălzire pe bază de biomasă.

Spre finele acestui an, 121 instituții publice – în special școli și grădinițe, au acces la energie curată, ieftină, produsă din biomasă. Cu banii economisiți, managerii de instituție pot redirectiona sursele financiare pentru completarea bibliotecilor cu manuale, reparația sălilor de sport sau amenajarea terenurilor de joacă.

Datele proiectului arată că aproape 7 mii de persoane, dintre care 80% femei angajate în calitate de manageri, profesori sau simpli funcționari, beneficiază de condiții de lucru mai confortabile, cu încăperi mai bine încălzite.

Beneficiarii indirecti ai proiectului sunt părinții celor peste 42 de mii de elevi din instituțiile vizate, care își duc copiii la școală sau grădiniță fără teama că aceștia vor îngheța la ore. De asemenea, ei au mai mult timp pentru a munci, contribuind astfel la creșterea veniturilor în familie.

Contacte:

str. Sfatul Țării 29, etaj 3, bir. 304, Chișinău, Moldova. Tel.: (+373 22) 839985, Tel./Fax: (+373 22) 839983
www.biomasa.aee.md, e-mail: ina.zglavuta@undp.org

Buletinul electronic este produs de Proiectul Energie și Biomasă în Moldova. Proiectul, implementat în 2011-2014, are un buget total de 14,56 milioane Euro, acordați de Uniunea Europeană (14 milioane Euro) și de PNUD Moldova (560.000 Euro).

Opiniile exprimate în publicație nu reflectă neapărat punctul de vedere al Uniunii Europene și al PNUD Moldova